

www.unijairl.org

УНИЈА

БИЛТЕН

Број 2. Год. I Београд октобар 2004. Бесплатан примерак

Издавање овог Билтена омогућио је Високи комесаријат за избеглице УН (UNHCR)

НЕНАД РАДОСАВЉЕВИЋ САВЕТНИК СПЕЦИЈАЛНОГ ИЗАСЛАНИКА УН ЗА КОСОВО

ТЕРИТОРИЈАЛНА ПОДЕЛА КОСОВА И МЕТОХИЈЕ НИКОМ НЕ ДОНОСИ ДОБРО

У претходном броју Билтена Уније, Пеги Хикс, директор UNMIK-ове Канцеларије за повратак и заједнице у Приштини, говорила је о процесу повратка Срба и другог неалбанског становништва на Косово и Метохију. Недуго затим у медијима се појавила информација да ће ова Канцеларија своје надлежности пренети на привремене институције, односно Владу Косова. Ова информација доста је усталасала српску јавност, посебно интерно расељена лица. Одговор на ово питање, као и низ других, везаних за тренутно стање на Косову и Метохији потражили смо од Ненада Радосављевића саветника специјалног изасланика УН за Косово и Метохију.

• *Колико су истините тврдње да Канцеларија за повратак и заједнице престаје са радом?*

Гледано формално, најновије најаве не значе престанак рада Канцеларије за повратак, али фактичко стање показује да се у новим условима губи смисао њеног постојања.

• *Може ли нам разјаснити Ваше тврдње?*

Све је заправо почело пре три месеца. Тада су три представника Срба и пет албанских лидера у Америчкој канцеларији у Приштини потписали један папир којим је тражено формирање министарства за повратак. Овим потписима почела је конкретна активност, како би се

Ненад Радосављевић

надлежност, односно овлашћења специјалног изасланика, када је повратак у питању, пренела на привремене институције. То је суштина читаве приче.

• *Значи ли то да ће повратак Срба и другог неалбанског становништва на Косово и Метохију бити још тежи?*

Свакако. Пре свега желим да нагласим да Канцеларија за повратак и заједнице, која је у протеклом периоду била под директном ингеренцијом UNMIK-а, није постигла значајне резултате када је повратак у питању. Лично мислим да су ти резултати слаби. Преношење овлашћења на привремене институције или боље речено Владу Косова, с правом код српске заједнице ствара одређене сумње да ће процес повратка бити још успоренији. Разлози за овакве тврдње препознатљиви су и другим сферама које су тренутно под управом привремених институција. Слаби резултати видљиви су и у оним областима које се тичу живота већине грађана на Косову и Метохији. Пре свега то се односи на велику незапосленост, катастрофалну

Контакт

На почетку обављања функције саветника специјалног изасланика имао сам врло честе и конкретне разговоре са шефом мисије UNMIK-а Михаелом Штајнером. Нешто мање са Харијем Холкерием, а са Ђосифодином Пејтерсеном службено сам разговарао само једном. Можда је разлог због чега се већ при крају мисије Штајнера могла назрећи намера да ће се извршити пренос овлашћења везаних за повратак са специјалног изасланика на привремене институције. Од тада су самном на тој тему избежаване било какве комуникације, а преговори су усмерени на Владу Косова, односно међуминистарској координацији за повратак Милорага Тодоровића

економску ситуацију, инфраструктурни хаос, а може се навести и још низ сличних примера.

- **С обзиром да сће у сџалном конџакџу са расељеним лицима и људима који се џренуџно налазе на џросџору Косова и Метохије, можеџе ли нам џренеџи њихово миџљење о овој одлуци међународне заједнице.**

Дефинитивно српска заједница на Косову и Метохији и расељена лица ван покрајине су против тога да се надлежности резервисане за специјалног изасланика пренесе на привремене институције. По њиховом миџљењу, са којим се у потпуности слажем, овлашћења, односно мандат специјалног изасланика требало би да буде појачан, како би могао ефикасније реаговати у случајевима опструкције.

- **Имаџе ли неки конкретан џример џаквоџ џонашања?**

Има их много. Када је повратак у питању, пример у Клини је најсликовитији. Тамошњи председник општине Рам Мана јавно се изјаснио против повратка Срба. Он је у више наврата и пред представницима међународних институција износио овакве тврдње и сам постављао услове које Срби треба да испуне како би могли да се врате својим кућама. А онда можете мислити како ће тећи повратак када се надлежности за овај процес пренесе у руке онима који се тако изјашњавају. Према информацијама које су ми доступне широм Косова већ су почеле припреме и избор људи који ће водити процес повратка.

- **Да ли џо овлашћењима којима расџолаже сџецијални изасланик може некоџ да смени, ако неко, најџример, врџи оџсџрукцију?**

Исмаил Илмази, новоџосџављени локални админисџираџор у оџиџџини Клине

Постоје неки механизми који су раније требали да заживе. То је било у време када су у општинама на власти били локални администратори. Само у једном случају дошло је до смењивања и то локалног администратора у

Клини. То је јединствен случај да је нешто од овлашћења употребљено, а опструкција је било много више. Ако томе додамо да сада у општинама ни локални администратори немају никаква овлашћења, већ комплетна власт припада локалној администрацији, сваки даљи коментар је сувишан.

Сџора обнова је један од разлога мањеџ броја џовраџџника на Косову и Метохији, џврџи Раџосављевиџ

- **Значи ли џо да је сада још џеже џримениџи некакве заџџиџне мере?**

Да. Сада је све прилично другачије. Сада постоје институције на које се увек мора ослањати међународна мисија. Практично се према нижим институцијама специјални изасланик обраћа упуствима, саветима, а никако наређењима. Тешка је процедура да се реч или одлука специјалног изасланика спроведе у дело. То је грешка мисије.

- **Да ли су и срџски џредсџавници у џривременим инсџиџџуцијама у џроџекле џри џодине имали џрешака? Колико је њихов (не)раџ доџринео да у Покрајини сџање буде онакво какво је сада?**

Објективно српски представници у привременим институцијама мало тога су могли да ураде, иако смо у сав тај посао ушли са много амбиција. И поред личног залагања и огромног пожртвовања нисмо задовољни резултатима рада. Ми смо били принуђени, као и у осталом сва српска заједница на Косову и Метохији, да учествујемо у једном процесу стварања мултиетничности и толеранције и то смо радили заиста искрено. Међутим, када смо видели да нема резултатата, прешли смо на друге облике рада.

- **Који су џо облици?**

Ми смо инсистирали и даље то радимо на суживоту две највеће заједнице на Космету. Овај пут започео је још покојни премијер Ђинђић, а касније је разрађен у Плану о децентрализацији Косова и Метохије, који је израдила садашња Влада Србије. Упрошћено речено, Срби би

Рагосављевић и Тодоровић на Националној конференцији о избељницама и расељеним лицима

имали власт на свом простору на којем живе, а Албанци на свом. Остале би заједничке институције које и сада постоје. Како би се спречила мајоризација већине над мањином, односно да се не би доносиле одлуке које би једнима доносиле корист на штету других, требало би пронаћи заштитни механизам. Њиме би се, уз помоћ међународне заједнице, могла лако дефинисати подела по питању власти између етничких заједница.

• Неки ипак решење виде, иакође, у поделама, али на груби начин. Поделама по територијалном принципу.

Уколико се не прихвати оваква варијанта мултиетичности, коју сам раније образложио, а за коју сам се залагао пуне три године свога рада, наредни корак ће свакако бити територијална подела. Ја ту варијанту не желим. Она је погубна за даљу будућност обе заједнице. Можда, у овом тренутку, некоме то може изгледати решење проблема, но, дугорочно гледано оно ће изазвати само још већа заоштравања на овим просторима.

Формира се Министарство за повратак?

Милорада Тодоровић међуминистарског координатора задуженог за повратак у Влади Косова, такође, замолили да да своју оцену о успешности рада српских представника у привременим институцијама, да изнесе своје виђење зашто је повратак неуспешан и на који ће институционални начин бити решено питање повратка.

"Захтев за оснивање министарства за повратак потекао је при формирању Владе Косова, још у јануару 2002. године, од представника коалиције "Повратак". Ова иницијатива тада је одбијена од стране Албанаца, без било какве ваљане аргументације. Тада је измишљено место међуминистарског координатора за повратак и заједнице, на коме се ја још увек налазим. Без особља, без политичке подршке, пре свих, албанских политичара, ову функцију је било тешко обављати. Све се сводило на улогу ватрогасца, како би се реаговало на "гашењу" актуелног проблема. Цела прича се своди на то да сте имали функцију, али не и моћ. Међутим ја се са задовољством сећам неких својих дискусија и ставова које сам износио на разним скуповима и институцијама на којима сам био присутан. То се пре свега односи на дискусију на Високој радној групи за повратак, када сам предлагао компромисно решење у односу на оно што пише у стратегији повратка. Тражио сам да се свако враћа својој кући, али из два корака. Први би био да се повратак омогући тамо где постоје услови за то, као што су безбедност, школски систем, здравствена заштита и слично. У другом кораку прогнаници би се враћали у места из којих су избегли, када се тамо зато створе услови. То није прихваћено, нажалост, и од српског представника који је учествовао на том састанку", прича Тодоровић.

Он сматра да је питање министарства за повратак оживљено оног тренутка када је међународној заједници било потребно да Србе убеди да изађу на изборе. "Прво је речено да ће се, као мера поверења, то министарство звати министарство за повратак. Затим су Албанци предложили да се оно зове министарство за мањине, што је за српску страну било тотално неприхватљиво. Трећу, компромисну, верзију дао је UNMIK. Министарство за заједнице, људска права и повратак, где се повратак налази тек на трећем месту, је предлог који ће највероватније бити усвојен", додаје Тодоровић.

Рад међународних институција на промоцији повратка и његовом извршењу Тодоровић овако коментарише:

"Код Штајнера су постојала три приоритета. Економски развој, борба против криминала и повратак. Повратак је био препуштен Канцеларији за повратак и заједнице, а у оквиру Владе Косова међуминистарском координатору о чијим сам надлежностима већ говорио. Морам да истакнем да сам се још на почетку свог мандата обрушио на стратегију повратка и на изостанак резултата, али и на лицемерје међународне заједнице. Овде би посебно апострофирао рад Канцеларије за повратак и њено извршно особље. Ја знам зашто до повратка није дошло и које кривац за то. Суштински проблем је у међународној заједници која нема снаге да се супростави екстремном делу албанске политичке елите, што ће се, верујем, на крају обити о главу самој албанској заједници. Оног момента када само Срби престану да буду проблем, проблем ће се јавити међу њима самима. Ако је неко навикнут да место на паркингу добије под претњом оружја, исто тако радно место, и свако друго битно питање решава на тај начин, тада ће се видети да све то нема везе са међуетничком мржњом", сматра Тодоровић.

ОДРЖАНА ДРУГА НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЈА О ИЗБЕГЛИЦАМА И РАСЕЉЕНИМ ЛИЦИМА

Друга Национална Конференција о решавању питања избеглих лица, Београд, октобар 2004.

Друга Национална конференција о избеглицима и расељеним лицима у организацији Комесаријата за избеглице владе Србије и Високог комесаријата УН за избеглице (UNHCR-а), а под покровитељством Данског савета за избеглице (DRC), одржана је средином овог месеца у Београду. Рад конференције одвијао се у три Радне групе. На првој Радној групи разговарало се о интеграцији избеглица, другој, о повратку избеглица у Хрватску и Босну и Херцеговину, док се на трећој Радној групи расправљало о статусу интерно расељених лица и повратку на Косово и Метохију. Закључци и препоруке

Радних група изнесене су касније на пленарној седници која је одржана у малој сали Скупштине Државне заједнице Србије и Црне Горе

На заједничкој седници, учесницима Конференције први се обратио **Зоран Шами**, председник Скупштине Државне заједнице СЦГ. Поздрављајући учеснике овог скупа он је рекао да се тренутно у Србији и Црној Гори налази преко 280.000 избеглих и 226.000 расељених лица. Говорећи о проблему расељених са Косова и Метохије, Шами је истакао да се он може решити само стварањем правних услова, а први корак би требало да буде реализација Плана за децентрализацију, који је урадила влада Србије. "Нажалост без разумевања и подршке овом плану од стране међународне заједнице, он ће се тешко реализовати, а самим тим и побољшати стање на Косову и Метохији", сматра Зоран Шами. На пленарном заседању учесницима скупа обратили су се **Небојша Човић**, председник Координационог центра, **Маурицио Масари**, шеф мисије ОЕБС-а у СЦГ, као и још неки представници међународне заједнице. **Драгиша Дабећић**, републички комесар за избеглице, захвалио се учесницима конференције на конструктивном раду, као и свима онима који су помогли да се она одржи.

И Унија на Конференцији

Представници Уније асоцијација интерно расељених лица активно су учествовали у раду Конференције. **Славица Милуновић**, председница Управног одбора Уније, обратила се учесницима Радне групе за интерно расељена лица и повратак на Косово и Метохију и упознала их са активностима ове организације. Треба нагласити, да је један од закључака Радне групе био и позив свим релевантним чиниоцима да дају ширу и јачу подршку невладиним организацијама које пружају помоћ расељеним лицима.

Порука премијера Србије

Влада Србије свесна је проблема избеглица и расељених лица и чињенице да је њихов положај веома тежак, јер постоје бројне препреке у трајном решавању проблема популације, поручио је писменим путем премијер Србије Војислав Коштуница учесницима Конференције. "Став владе Србије се базира на неопходности повратка интерно расељених лица на Косово и Метохију, гарантовању права на дом слободу кретања, права на слободан и достојанствен живот, као и свих других грађанских, верских, националних и људских права. Само решавање питања избеглих и расељених лица, уз пуну подршку међународне заједнице, може да допринесе миру, стабилности и просперитету у региону" каже се, између осталог, у поруци премијера Коштунице

Радна група за интерно расељена лица и повратак на Косово и Метохију

Дарио Карминати, шеф мисије UNHCR-а у Србији и Црној Гори, председавао је овом Радном групом и по њеном завршетку био извештач на пленарној седници. Закључено је, да се насиље од 17. марта негативно одразило на до тада постигнут напредак у повратку. Радна група је истакла потребу за јачање дијалога између заједница на Косову и Метохији и нагласила значај даљег укључивања директно погођених лица у процес доношења одлука. Подржавајући напоре владе Србије и међународних актера уложене у процес затварања колективних центара за избеглице, Радна група је нагласила потребу да се пружи адекватан одговор на стамбено збрињавање расељених лица. Наглашена је чињеница да су сва расељена лица грађани СЦГ и да, као такви, требају уживати сва права као и сви остали грађани Државне заједнице. На

Дарио Карминаџи, шеф мисије UNHCR-а у СЦГ, председавајући у Радној групи

овом телу изражена је забринутост због све већег броја представника мањина са Косова и Метохије који се под принудом враћају у друге крајеве Србије и Црне Горе.

ПОВРАТАК У БЕЛО ПОЉЕ

Бело Поље, село на ободу Пећи, за кога његови мештани кажу да је једно од најстаријих насеља у Метохији, имало је пре прогона Срба 1999. године, преко 300 становника. Први повратници вратили су се у пролеће 2003. године, и уз помоћ међународне заједнице успели су да обнове цркву, парохијски дом и приведу крају обнову 24 порушене куће. Испоставило се узалуд. Мартовски погром није заобишао ни мештане Белог Поља. Попаљено је све, што је могло да се попали, а само захваљујући храброј

Фениа Приангелу у посетиоријама "Завичај за повратак" са Достијом Палић, извршним директором удружења

интервенцији једне од припадница међународних снага на Косову и акцији италијанског KFOR-а, повратници су извукли живе главе. Иако су многи мислили да ће их тим чином обесхрабрити, мештани села кренули су у још једну обнову. О тренутном животу мештана писали смо у прошлом броју Билтена, а према последњим информацијама са којима располажемо приводи се крају реконструкција поновно спаљених кућа. У просторијама удружења "Завичај за повратак", приликом недавне посете, разговарали смо са **Фениом Приангелу**, пројект менаџером **Европске перспективе**. Од ње смо сазнали да ова организација, у сарадњи са чланицама Уније "Завичај за повратак", "Јур" и "Свети Спас", тренутно ради на повратку 40 породица у село Бело Поље.

"Тренутно се врши идентификација расељених лица који су изразили жељу за повратком, а потом ће заинтересоване особе ићи у посету селу како би се на лицу места увериле о стању своје имовине и могућностима реконструкције кућа. За носиоце породичних домаћинства биће обезбеђен привремени смештај, храна, огрев и друге потрепштине све до усељавања у обновљене куће. У другом делу пројекта породице ће имати одређена новчана примања, а биће им обезбеђене и пољопривредне машине и алати како би самостално могли започети неке активности. У току је организовање групе од осам корисника, којима ће куће почети да се граде одмах и ако временске прилике дозволе они би до зиме требало да буду у својим домовима. Остале куће обновљаће се почетком наредне године и требало би да буду усељене до лета 2005. године", каже за Билтен Уније Фениа Приангелу.

ИЗ РАДА ЧЛАНИЦА УНИЈЕ

PRIZRENSKI REGION

Реконструкција и повраћање

Почетком октобра у Призрену је одржана седница Општинске радне групе. На овом састанку на коме су од српских представника присуствовали **Славица Ђорђевић, Станислав Захаријевић, Верица Глигоријевићи Златко Маврић**, усвојен је списак повратника, којима ће се градити куће у Смаћу и Горњој Србици. "До краја ове године у Смаћ, мултиетничко село у коме живе представници и албанске и српске заједнице, предвиђено је да се изгради 11 кућа, а постоје извесне шансе да би се тај број повећао за још четири. У Горњој Србици граде се четири куће, а послат је захтев за још једну", каже за Билтен Уније један од учесника састанка Станислав Захаријевић. " На пролеће, према гаранцијама немачке

Призрен - Појкаљаја, октобар 2004.

невладине организације ASB, у Смаћу ће бити изграђено још 30 домова, а у Горњој Србици десет. Осим тога ова организација обећава обнову још осам кућа у селу Новаке поред Призрена, где је већ изграђено преко шездесет домаћинстава", прича Захаријевић.

"Реконструкција објеката порушених у мартовском насиљу у Призрену завршена је за пет породица, чије су куће имале оштећења друге и треће категорије. Њихови

НАСТАВАК УСПЕШНЕ САРАДЊЕ СА ИОСС-ом

Бесплатна правна помоћ

Међународна православна добротворна организација (ИОСС), почетком протеклог месеца наставила је пројекат Регионалне мреже правне помоћи и побољшања информисаности расељених лица. У овај пројекат укључена је извршна канцеларија Уније, као и удружења "Божур" са канцеларијом у Смедеревској Паланци, "Глас Косова и Метохије" са правном канцеларијом у Крушевцу, "Завичај за повратак" са канцеларијом у Крагујевцу и "Свети Спас" са своје две канцеларије у Београду. Расељена лица могу добити бесплатну правну помоћ у вези са правима из радног односа, стамбеним и имовинским правима и другим правним питањима. Што се побољшања информисаности тиче, од средње октобра почео је нови циклус радио емисије **Раскрића животи** која се емитује сваког петка од 15-17 часова на таласима Радија **Глас цркве**.

Да подсетимо, средином 2002. године, ИОСС је подржао идеју да се на једном месту окупе организације које се баве питањима интерно расељених лица. Тада је основана заједничка канцеларија седам удружења са којима је ИОСС већ имао вишемесечну сарадњу. Асоцијација ових удружења, названа је Унија. Први пројекти Уније урађени су кроз програме ИОСС-а које је финансирала Норвешка црквена помоћ (NCA).

Непосредно након тога покренут је и програм побољшања информисаности расељених лица, финансиран од UNHCR-а, који Унија од средине ове године реализује са овом организацијом.

власници, који су смештени у бази немачког KFOR-а, кључеве ће добити током овога месеца. При усељењу они ће примити и чек на две хиљаде евра, намењених за куповину најнеопходнијег покућства. Тренутно се врши реконструкција још седам кућа, које би требало да буду завршене ускоро" додао је Златко Маврић, учесник овог састанка.

Обилазак Урошевца и Дрсника

У оквиру **ugu-vugu** посете, које организује удружење "Божур" у сарадњи са Данским саветом за избеглице (DRC), десетак мештана села Дрсник, до ратних збивања једног од најбогатијих у општини Клина, почетком овог месеца обишло је своје домове. На одржаном састанку којем су присуствовали представници општинских власти и припадници међународне заједнице, констатовано је да постоје безбедносни услови за повратак. Усвојен је концепт папир, а у првом циклусу предвиђено је да се у пролеће крене са градњом двадесет кућа.

Средином месеца, такође, у склопу **ugu-vugu** активности, десет расељених лица посетили су град Урошевац. Припадници међународних снага омогућили су расељеним лицима да посету и своје домове. Шест кућа је потпуно срушено, а у две куће су усељени Албанци. Узурпатори, који сада живе у тим кућама, пустили су Србе да уђу унутра, што до сада није био случај. Куће су опустошене, а комплетан намештај је изнесен. Наредног дана одржан је састанак у општини Урошевац и најављена је могућност повратка, што неће ићи лако, јер се ради о урбаној средини. Тренутно у Урошевцу живи само један мали број српских старачких породица у Видовданској улици и по речима потпредседника Скупштине општине, ти људи живе у изолацији и немају слободу кретања. Корисници **ugu-vugu** посете обишли су и градско гробље, које је изузетно запуштено, а већи део споменика у њему је срушен.

ПОСЕТЕ СРПСКИМ СВЕТИЊАМА

Средином октобра представници Координационог центра обишли су манастир **Зочиште**. Они су у разговору са оцем Серафимом разговарали докле се стигло са обновом манастира и конака. Према речима оца Серафима, обнова конака, почела је 15. септембра, а очекује се да ће монаси, који су тренутно смештени у контејнерима, пре зиме уселити у своје обновљене келије.

Представници Координационог центра на рушевинама манастира Зочишће

Пејтерсен и Кермбон у Високим Дечанима

Шеф UNMIK-а **Сорен Јесен-Петерсен** и командант KFOR-а француски генерал **Ив Кермбон** посетили су манастир Високи Дечани. У име **владике Теодосија** угледне званице примио је протосинђел **Сава Јањић** који се са гостима задржао у једночасовном разговору у манастирској библиотеци. Разговарано је о текућим проблемима са којима се суочавају дечански монаси који већ пет година живе у потпуној изолацији, без слободе кретања. Након ових разговора, у контакту са представницима локалних медија г. Петерсен је изразио чврст став, да вредни културно-историјски споменици као што је манастир Високи Дечани, представљају одговорност свих на Косову и Метохији. То је пут ка демократском друштву и Европи, а он се, између осталог, потврђује у одговорном односу према културном и верском наслеђу.

МИСИЈА КУЛТУРЕ НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

Петочлана делегација састављена од представника удружења **"Свети Спас"**, Завичајног удружења грађана Призрена и околине **"Сима А. Игуманов"**, и издавачке куће **"Прво слово"**, обишла је октобра месеца Косовску Митровицу, Грачаницу, Лапље Село, Приштину, Средачку жупу, Призрен и манастир Соколицу.

Посета је имала за циљ мултимедијалну презентацију тротомне књиге проф. др **Михајла Чемерицића** *Призрен и околина 1919-1941*, на манифестацији "Старосрпски извори", која се од 12-14.10.2004. године у организацији Културно просветне заједнице Косова и Метохије, а под покровитељством Министарства културе РС, одржала у Лапљем Селу.

Поред многобројних активности, делегација је била гост Основне школе "Краљ Милутин" у Грачаници.

Делегација у разговору са игуманом Германом

Директор издавачке куће "Прво слово", **Драгица Радосављевић**, поклонила је деци издања часописа "Прво слово" и "Ђачко доба".

Примерци тротомне књиге "Призрен и околина 1919-1941", даривани су библиотеци манастира Грачаница и братији манастира Свети Архангели. Посета манастиру Светих Архангела, била је прилика за упознавање са напорима братства на реконструкцији манастира. Том приликом у амбијенту манастира урађено је снимање музичког спота са познатим певачем народних песама, **Јорданом Николићем**. Ова делегација посленика културе, своју посету Косову и Метохији заокружила је обиласком манастира Соколица, који је на тај дан славио своју славу Покров Пресвете Богородице.

ИЗ РАДА ЧЛАНИЦА УНИЈЕ

GLAS KOSOVA I METONIJE

НАГЛАСАК НА ИНФОРМИСАНОСТИ

Глас Косова и Метохије (ГКИМ) основан је по благослову Његовог преосвештенства епископа рашко-призренског и косовско-метохијског гг. Артемија. По његовом владичанском благослову већ пету годину излази и билтен под називом Гласник Косова и Метохије.

Из овога се види да је од самог почетка активности ГКИМ посебан нагласак ставио на медије и активности у њима. То се огледа и у последњих неколико месеци, када је ова организација помогла у организацији конференција за штампу везаних за освештење манастира Бањска и обнову манастира Светих Архангела и Девича. Ваља напоменути, да се у септембру појавио и двоброј Гласника, као и треће издање ЦД-а са свим досада изашлим бројевима. Они су доступни и на веб сајту ГКИМ-а, који се налази на адреси: glaskim.co.yu.

Крајем овог месеца припремљена је поставка изложбе **Расцејено Косово** која ће ићи изложена у више од 40 градова Србије.

Успешно је приведен крају и програм правне помоћи расељеним и избеглим лицима, који се изводио под окриљем Међународне православне организације (ИОСС-а). ГКИМ ће наставити спровођење овог пројекта кроз своју правну канцеларију која се налази у Крушевцу. У оквиру програма повећања информисаности излази билтен Уније, а ГКИМ активно учествује у његовом уређивању.

ЗАВИЧАЈ ЗА ПОВРАТАК

У АКТИВНОСТИ СА МЛАДИМ СНАГАМА

"Завичај за повратак" из Крагујевца је невладина орга-

низација која се бави питањима повратка расељених лица, организовањем и учествовањем у раду Општинских радних група на Косову и Метохији, информативним делетностима, пружањем правне помоћи, односно свим оним пословима које од овог удружења захтева 13.000 расељених, односно, 2.500 избеглих лица која су тренутно место пребивалишта пронашли у Крагујевцу и његовој околини.

У сарадњи са Међународном православном добротворном организацијом (ИОСС), од 1. септембра, настављен је пројекат пружања правних услуга у оквиру Регионалне правне мреже ове организације, који је "Завичај за повратак" спроводио у протеклих десет месеци.

Повратак расељених лица у село Бело Поље поред Пећи такође је један од приоритетних задатака овог удружења. Заједно са још две организације Уније, Светим Спасом из Београда и Југом

из Краљева, као партнерима **Европске перспективе**, удружење је ангажовано у проналажењу и идентификацији евентуалних повратника у наведено село. Овим активностима свакако треба придодати и ангажованост у пројекту информисања, које Унија спроводи кроз пројекат финансиран од стране UNHCR-а.

У циљу побољшања рада на реализацији наведених активности, удружење је недавно ангажовало више младих кадрова, углавном из расељеничке популације.

Оснивачи и чланице Уније

Божур - Смедеревска Паланка,
Карађорђева 58, тел. 026/ 313-893
e-mail: bozur@verat.net

Глас Косова и Метохије- Београд
Македонска 25
тел.: 011/ 3373-841
e-mail: gkim@eunet.yu
www.glaskim.co.yu

Завичај за повраћац- Крагујевац
Карађорђева 17
тел.034/ 333-219
e-mail: zavicpo@infosky.net

Југ - Краљево, IV Краљевачки
Батаљон, ламела, Кеј Д, локал 23
тел. 036/334-064
e-mail: agrkovic@yahoo.com

Свети Свас- Београд
Балканска 25 и Македонска 25
тел.011/ 686-161 011/ 3373-834
e-mail: svetspas@eunet.yu
www.svetspas.org

Срећна породица- Ниш,
Душанов Базар, купола, локал 223
тел. 018/ 547-184
e-mail: vulicevicr@bankerinter.net

Унија - Београд, извршна канцеларија
Трг Николе Пашића 9/7
тел: 011/3398-705
e-mail: unijakm@eunet.yu
www.unijairl.org

Унија - Канцеларија у Звечану
Бубе Михајловић бб
тел: 028/665-150
e-mail: unija.zvecan@sezampro.yu

УНИЈА БИЛТЕН- Главни и одговорни уредник: Жељко Ђекић; Уређивачки одбор: Бранислав Скробоња (председник), Александар Грковић и Златко Маврић (чланови); Технички уредник: Зоран Ђуричанин; Фотографије: Унија, Глас Косова и Метохије, Свети Спас, Александрија, Прави одговор.
Адреса редакције: Трг Николе Пашића 9/VII, 11000 Београд, тел/факс: 011/339-87-05; e-mail: unijakm@eunet.yu
Штампа: "Флеш", Земун; Тираж: 4000 примерака; Бесплатан примерак